

การทำดรชนีวารสารด้วยระบบเครื่อง ของสำนักหอสมุดและศูนย์สารสนเทศ มหาวิทยาลัยรังสิต

กนกวรรณ จันทร์*

บทนำ

งานวารสาร สำนักหอสมุดและศูนย์สารสนเทศ มหาวิทยาลัยรังสิต มีหน้าที่ จัดหาและให้บริการ, วารสาร, จุลสาร, สิ่งพิมพ์พิเศษ และหนังสือพิมพ์ ทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน การค้นคว้าวิจัยของนักศึกษาคณาจารย์ และเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ ยังเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกที่ต้องการจะเข้ามาใช้บริการอีกทางหนึ่ง

วารสารจัดเป็นทรัพยากรสารสนเทศ ที่สำคัญประเภทหนึ่งที่เสนอเรื่องราว ความก้าวหน้าทางวิทยาการของศาสตร์สาขาต่างๆ อย่างทันต่อเหตุการณ์ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเหตุบ้านการเมือง ชีวิตประจำวัน หรือความรู้ทางวิชาการแขนงต่างๆ ฯลฯ วารสารจึงนับเป็นสิ่งพิมพ์ที่ให้ความรู้อย่างกว้างขวางเหมาะแก่การนำไปประกอบการวิจัย การทำรายงาน และผลงานทางวิชาการต่างๆ ขณะนี้เมื่อมีศาสตร์เกิดขึ้นมากมายก็ ย่อมทำให้วารสารวิชาการมีการพิมพ์เผยแพร่มากขึ้น ซึ่งเป็นการยากต่อการ ค้นหาเรื่องที่ต้องการได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้น จึงมีเครื่องมือช่วยค้นบทความในวารสารให้ง่ายต่อการค้นคว้าซึ่งได้แก่ ดรชนีวารสาร

ดรชนีวารสารเป็นบริการหนึ่งในงานวารสาร ที่มีบทบาทสำคัญในการให้บริการแก่ผู้ใช้ เพราะจะทำให้ทราบถึงแหล่งสารสนเทศที่ต้องการจะศึกษาได้อย่าง สะดวกและรวดเร็ว สามารถประหยัดเวลาและแรงงานในการค้นหา กล่าวคือ ช่วยให้ ผู้ใช้ทราบว่าเรื่องที่ต้องการนั้นมีอยู่ในห้องสมุดหรือไม่หากมีจะระบุวารสารชื่อใด ฉบับประจำเดือน และปีพ.ศ.ใด ผู้ใช้ก็จะเข้าถึงเรื่องที่ต้องการได้อย่างถูกต้องและ รวดเร็ว

ดรชนีวารสารของสำนักหอสมุดและศูนย์สารสนเทศ มหาวิทยาลัยรังสิต

งานวารสาร สำนักหอสมุดและศูนย์สารสนเทศ ได้ร่วมมือกับศูนย์บริการ คอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัยในการจัดทำโปรแกรมงานวารสาร เมื่อปี พ.ศ.2541 โปรแกรมงานวารสารนี้มีการทำงานบนวินโดวส์ สามารถสืบค้นได้ทางอินเทอร์เน็ต งานวารสารเล็งเห็นความสำคัญของดรชนีวารสารที่เป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้ใช้เข้าถึง สารสนเทศได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว จึงได้เริ่มพัฒนาโปรแกรมดรชนีวารสารเป็น งานแรก โดยมีระยะการดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

*บรรณารักษ์งานวารสาร สำนักหอสมุดและศูนย์สารสนเทศ มหาวิทยาลัยรังสิต

- มีนาคม 2541 - บรรณารักษ์งานวารสารอธิบายรายละเอียดต่างๆ ใน การปฏิบัติงานของงานวารสาร ให้ผู้อำนวยกา และ โปรแกรมเมอร์ของศูนย์บริการคอมพิวเตอร์ทราบ
- มิถุนายน 2541 - โปรแกรมเมอร์นำโปรแกรมงานวารสารในส่วนการป้อน วารสารย้อนหลัง และการป้อนข้อมูลสำนักพิมพ์ ร้านค้า และตัวแทนจำหน่าย มาให้พร้อมแนะนำการป้อนข้อมูล
- บรรณารักษ์กรอกข้อมูลวารสารภาษาไทยและภาษา ต่างประเทศ และแล้วเสร็จภายในเดือนเดียวกัน
- ตุลาคม 2541 - สามารถสืบค้นรายชื่อวารสารทั้งภาษาไทย และภาษา ต่างประเทศ ได้จากหน้า Homepage ของสำนัก- หอสมุดฯ
- โปรแกรมเมอร์นำโปรแกรมงานวารสารในส่วนการป้อน วรรณวารสาร และการป้อนชื่อผู้แต่งมาให้พร้อม แนะนำการป้อนข้อมูล
- พฤศจิกายน 2541 - สามารถสืบค้นวรรณวารสารภาษาไทยได้จากหน้า
- ปัจจุบัน Homepage ของสำนักหอสมุดฯ

โปรแกรมงานวารสาร

Menu Bar ประกอบไปด้วยเมนูหลัก 2 เมนู คือ File และ Command ในแต่ละเมนูหลักจะมีเมนูย่อยภายใน ได้แก่

เมนู File จะมีเมนูย่อยคือ Exit เมื่อคลิกที่เมนูย่อยนี้ จะเป็นการสั่งให้จบ การทำงานของโปรแกรม หรือออกจากโปรแกรมนั้นเอง

เมนู Command ประกอบด้วยเมนูย่อยภายใน 4 เมนูคือ

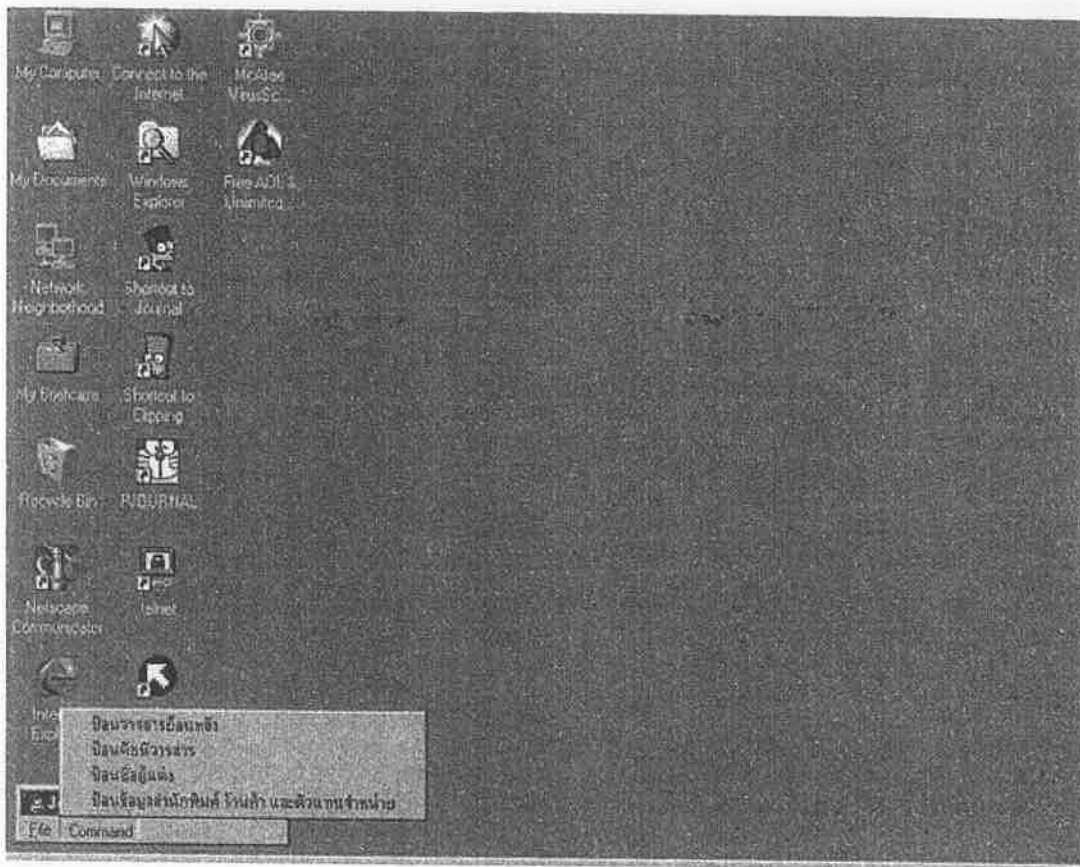
- ป้อนวารสารย้อนหลัง
 - ป้อนวรรณวารสาร
 - ป้อนชื่อผู้แต่ง
 - ป้อนข้อมูลสำนักพิมพ์ ร้านค้า และตัวแทนจำหน่าย
- (ดังภาพประกอบที่ 1)

● เมนูป้อนวารสารย้อนหลัง

เป็นเมนูสำหรับป้อนรายละเอียดวารสารแต่ละรายการเพื่อสร้างเป็นฐานข้อมูล ประกอบด้วย

1. ส่วนของรายละเอียดทั่วไป

- ISSN
- ภาษา
- กำหนดออก

ภาพประกอบที่ 1 หน้าจอโปรแกรม

- ชื่อวารสาร	- อัตราค่าสมาชิก
- ชื่อเดิม	- หมายเลขสมาชิก
- ชื่อเทียบเคียง	- วันที่ครบอายุ
- ชื่อสืบเนื่อง(ชื่อย่อ)	- จำนวนฉบับ/เล่ม
- สถานภาพการพิมพ์	- จำนวนเล่ม/ปี
- ปีแรกที่จัดพิมพ์	- ราคา/เล่ม
- สำนักพิมพ์	- สกุลเงิน
- ขอบเขตเนื้อหา	- ตัวแทน/ร้านค้า
- คณะที่ให้ออกรับ	- Title No.
- สถานภาพการมอบรับ	- สถานภาพการเย็บเล่ม
- วันที่ยกเลิกการมอบรับ	- สลิป

2. ส่วนของคณะที่เกี่ยวข้อง

นอกเหนือจากคณะที่เสนอให้ออกรับวารสารชื่อนั้นๆ แล้ว บางครั้งวารสารชื่อดังกล่าวอาจจะมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับคณะอื่นๆ ได้อีก (ดังภาพประกอบที่ 2)

หน้าจอโปรแกรมบันทึกข้อมูลวารสารออนไลน์

รายละเอียดทั่วไป | คณะที่เกี่ยวข้อง

ISSN	0000047	(ISSN ของหนังสือที่ขึ้นต้นด้วย "N")
ภาษา	ไทย	กำหนดชื่อรายเดือน
ชื่อวารสาร	ไมโครคอมพิวเตอร์	
ชื่อเดิม		
ชื่อเรียกย่อ	MICROCOMPUTER MAGAZINE	
ชื่อฉบับเมือง (ชื่อย่อ)		
สถานภาพการพิมพ์	พิมพ์รายไตรมาส	
สำนักพิมพ์	บริษัท ธีเลคคอม จำกัด (มหาชน)	
ระบบเนื้อหา		
คณะที่เกี่ยวข้อง	คณะวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี	
สถานภาพการสมัคร	สื่อ	
วันที่เริ่มสมัคร	2531	รหัสเรียกเก็บการสมัคร
อัตราค่าสมาชิก		หมายเลขสมาชิก 8032685-162
วันที่ครบอายุ		จำนวนฉบับ/เล่ม 12
ราคา/เล่ม		จำนวนเล่ม/ปี 1
จำนวน/จำนวน		ชื่อย่อ
Title NO		ปี 5
สถานภาพการเขียนเล่ม	เขียนเล่ม	

ปุ่ม: เพิ่ม, ลบ, บันทึก, ยกเลิก

ปุ่ม: < < > >

ชื่อวารสาร: ไมโครคอมพิวเตอร์

ปุ่ม: ค้นหา

หน้าจอโปรแกรมบันทึกข้อมูลวารสารออนไลน์

รายละเอียดทั่วไป | คณะที่เกี่ยวข้อง

Note

คณะที่เกี่ยวข้อง 1 คณะบริหารธุรกิจ

คณะที่เกี่ยวข้อง 2

คณะที่เกี่ยวข้อง 3

คณะที่เกี่ยวข้อง 4

คณะที่เกี่ยวข้อง 5

ปุ่ม: เพิ่ม, ลบ, บันทึก, ยกเลิก

ปุ่ม: < < > >

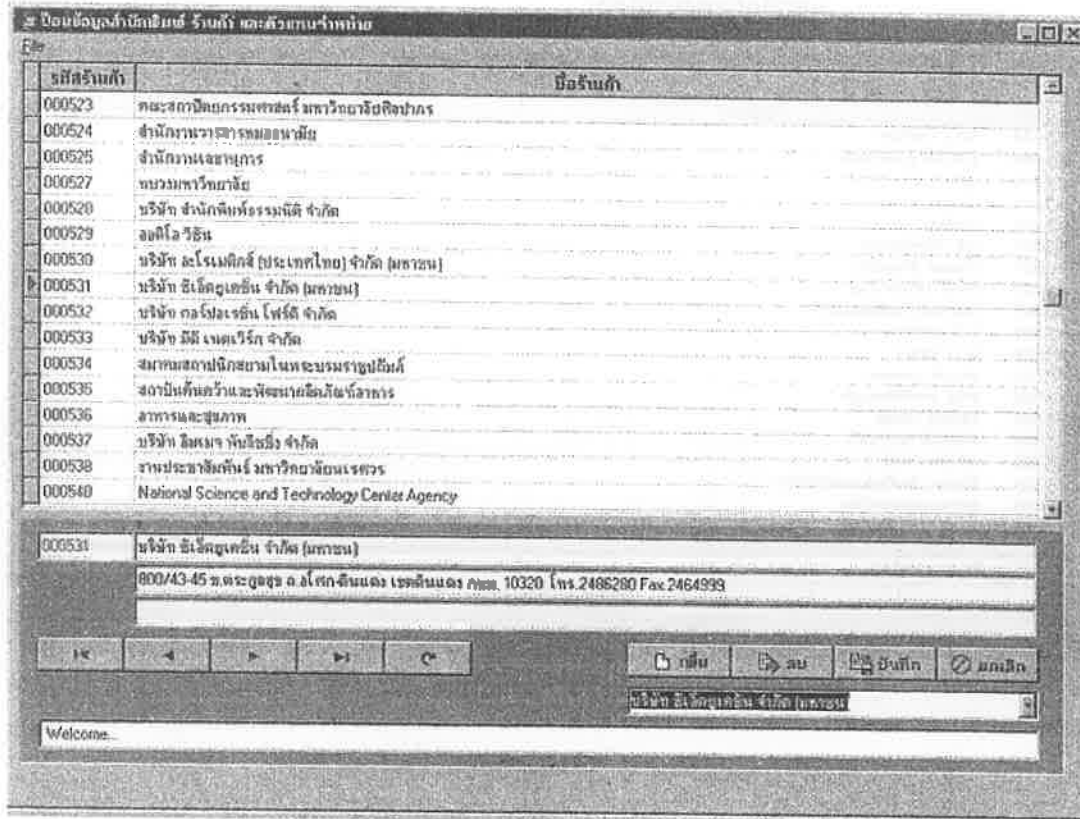
ชื่อวารสาร: ไมโครคอมพิวเตอร์

ปุ่ม: ค้นหา

ภาพประกอบที่ 2 หน้าจอเมนูป้อนวารสารย้อนหลัง

• **เมนูป้อนข้อมูลสำนักพิมพ์ ร้านค้า และตัวแทนจำหน่าย**

เป็นเมนูสำหรับป้อนสำนักพิมพ์ ร้านค้า และตัวแทนจำหน่ายวารสารแต่ละชื่อเพื่อสร้างเป็นฐานข้อมูล เมื่อทำการป้อนข้อมูลแล้ว โปรแกรมจะทำการสร้างรหัสร้านค้าให้ในฐานข้อมูล (ดังภาพประกอบที่ 3)

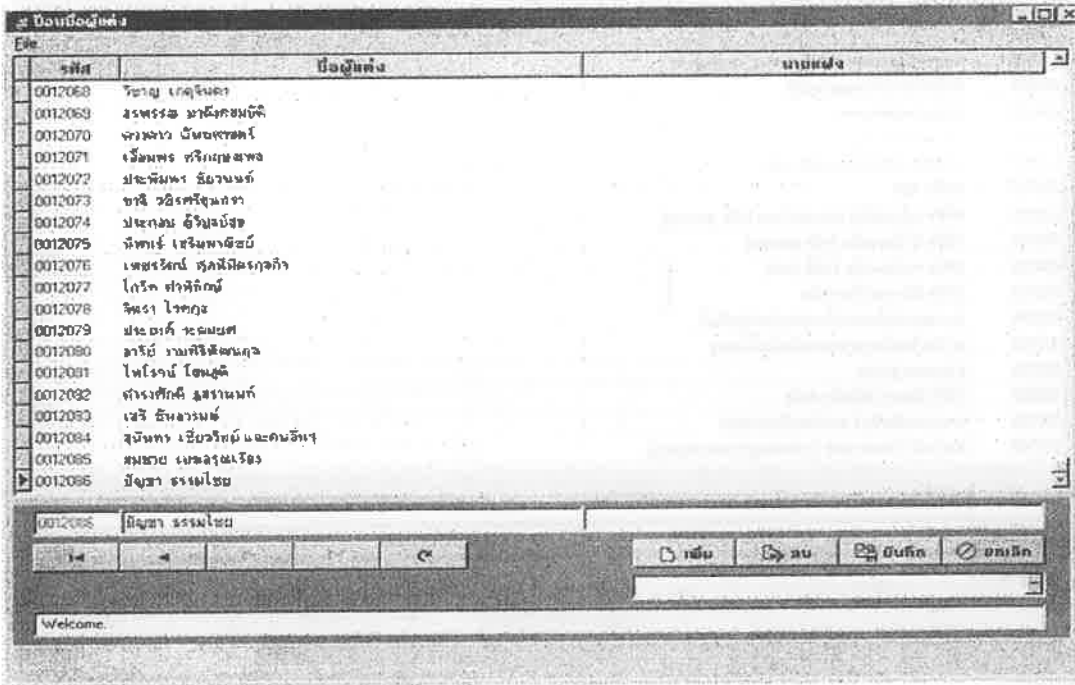
ภาพประกอบที่ 3 หน้าจอเมนูป้อนข้อมูลสำนักพิมพ์ ร้านค้า และตัวแทนจำหน่าย

• **เมนูป้อนบรรณนิวารสาร ประกอบด้วย 2 เมนูย่อย ได้แก่**

1. **เมนูป้อนชื่อผู้แต่ง ประกอบด้วยชื่อผู้แต่งที่ปรากฏในบทความที่ทำบรรณนิวารสาร กล่าวคือ ก่อนที่จะป้อนข้อมูลบรรณนิวารสารแต่ละรายการนั้น จะต้องป้อนชื่อผู้แต่งลงในฐานข้อมูลผู้แต่งเสียก่อน ขั้นตอนการป้อนคือ**

1. **คลิกเมนู “เพิ่ม” แล้วพิมพ์ชื่อผู้แต่งในช่องหมายเลขที่ 1 (ดังภาพประกอบ 4)**
2. **พิมพ์ชื่อผู้แต่งให้ครบถ้วน แล้วคลิกเมนู “บันทึก”**
3. **รายการชื่อผู้แต่งจะไปปรากฏในฐานข้อมูลผู้แต่งพร้อมรหัสที่เรียงตามลำดับการป้อนตามตัวอย่างหมายเลข 2**
4. **หากต้องการแก้ไขหรือลบรายการผู้แต่งใดทั้ง สามารถพิมพ์ชื่อผู้แต่งนั้นๆ ลงในช่องตัวอย่างหมายเลข 3 (ดังภาพประกอบ 4) แล้วกด Enter**

5. ชื่อผู้แต่งรายการนั้นจะมาปรากฏในช่องหมายเลข 1 สามารถแก้ไขให้ถูกต้องแล้วคลิกเมนู “บันทึก”
6. หากต้องการลบชื่อผู้แต่งนั้นออกไป เนื่องจากผิดหรือมีชื่อผู้แต่งที่ถูกต้องอยู่แล้ว สามารถคลิกเมนู “ลบ” โปรแกรมจะทำการลบรหัสและชื่อผู้แต่งนั้นทิ้งไป

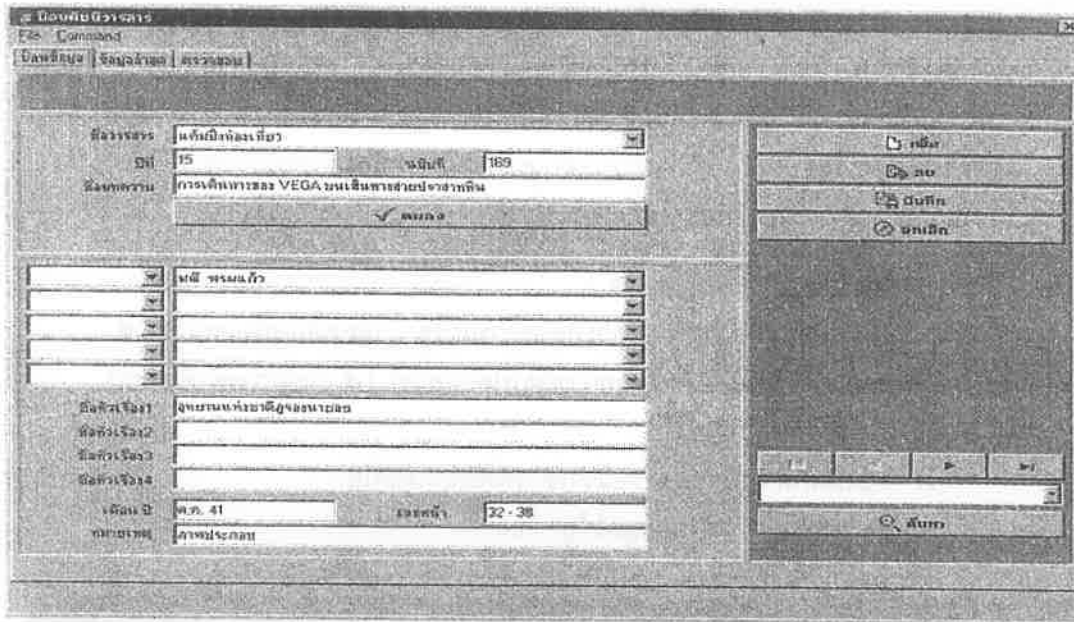
ภาพประกอบ 4 หน้าจอเมนูป้อนชื่อผู้แต่ง

2. เมนูป้อนบรรณนิวารสาร

การป้อนบรรณนิวารสาร ประกอบด้วยเมนูย่อย 3 เมนู คือ

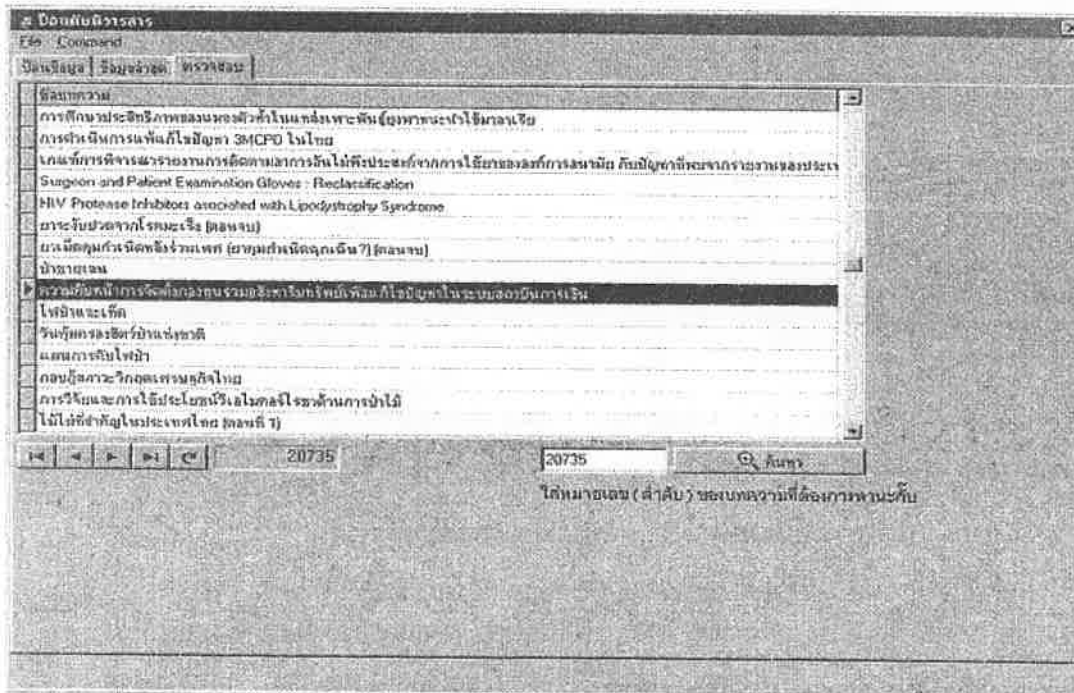
1. **เมนูป้อนข้อมูล** เป็นการป้อนบรรณนิวารสารลงในฐานข้อมูล สามารถทำได้โดยมีขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

- เริ่มต้นกรอกข้อมูลบรรณนิวารสารในส่วนแรกก่อน คือ ชื่อวารสาร ปีที่ ฉบับที่ และชื่อบทความ
- เมื่อกรอกข้อมูลส่วนแรกเสร็จ คลิกเมนู “ตกลง” โปรแกรมจะทำการตรวจสอบว่าเคยบันทึกข้อมูลดังกล่าวหรือไม่ หากเคยบันทึกแล้ว โปรแกรมจะแสดงให้ทราบว่าจะไม่สามารถบันทึกซ้ำได้
- ทำการกรอกข้อมูลที่เหลือ คือ ชื่อผู้แต่ง (เลือกจากฐานข้อมูลผู้แต่ง) หัวเรื่อง เดือน พ.ศ. เลขหน้า และหมายเหตุ (ถ้ามี เช่น ภาพประกอบ บทคัดย่อ)
- เมื่อกรอกข้อมูลเรียบร้อยแล้วและถูกต้อง คลิกคำสั่ง “บันทึก” โปรแกรมจะทำการบันทึกข้อมูลลงในแฟ้ม และเตรียมรับข้อมูลใหม่ต่อไป (ดังภาพประกอบที่ 5)

ภาพประกอบที่ 5 หน้าจอเมนูป้อนบรรณนิเวศสาร

2. **เมนูข้อมูลล่าสุด** จะเป็นหน้าจอที่แสดงข้อมูลของบรรณนิเวศสารที่มีการพิมพ์ใหม่และรายการที่มีการแก้ไข ณ เวลานั้น กล่าวคือเมื่อทำการเปิดโปรแกรมบรรณนิเวศสารทุกครั้ง หน้าจอนี้จะไม่แสดงข้อมูลใดๆ ต่อเมื่อมีการป้อนและแก้ไขบรรณนิเวศสาร ข้อมูลดังกล่าวจะไปปรากฏขึ้นตามลำดับการป้อนข้อมูลเข้าไป (ดังภาพประกอบที่ 6)

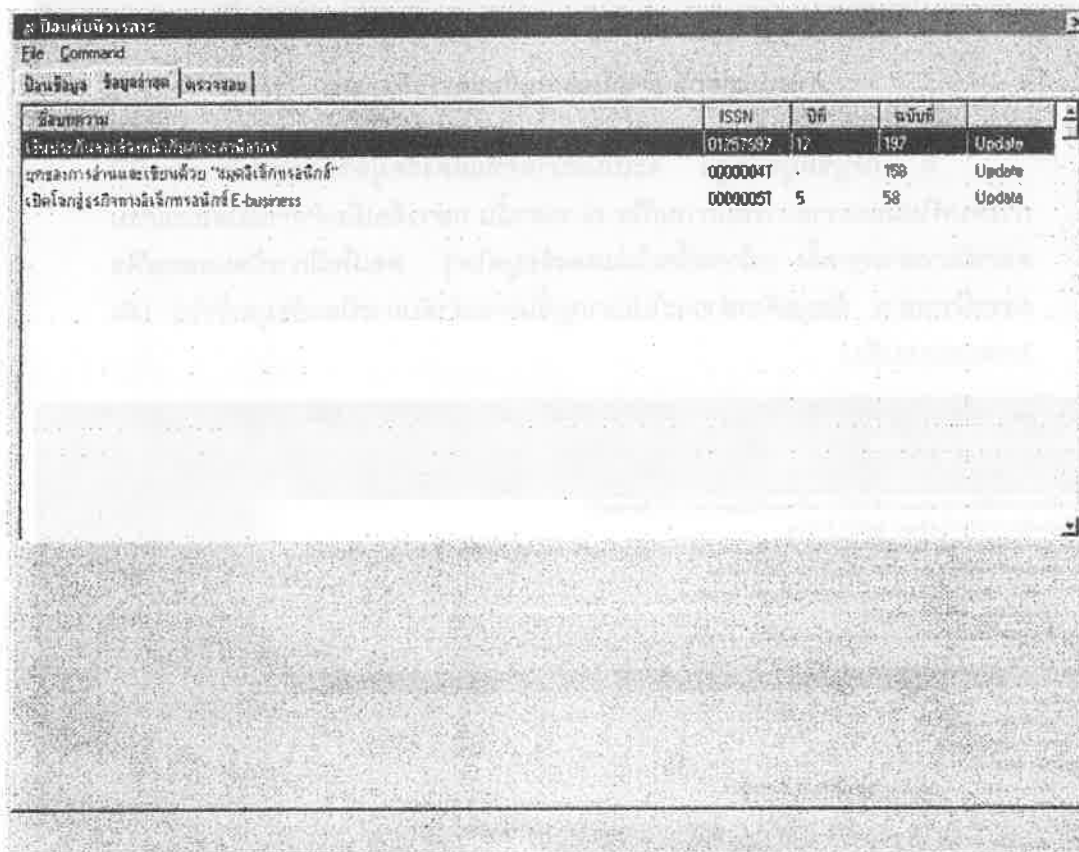

ภาพประกอบ 6 หน้าจอเมนูข้อมูลล่าสุด

3. **เมนูตรวจสอบ** เป็นหน้าจอที่ใช้ตรวจสอบและแก้ไขข้อมูลบรรณนิวารสาร โดยแสดงข้อมูลบรรณนิวารสารทั้งหมดที่มีการป้อนเข้าไป บรรณนิวารสารแต่ละรายการจะเรียงตามลำดับการป้อนข้อมูล โดยจะปรากฏลำดับ Record ของข้อมูลในช่องสี่เหลี่ยม นอกจากนี้ ยังสามารถคลิกเครื่องหมาย เพื่อดูบรรณนิวารสารที่พิมพ์เป็นรายการล่าสุดได้ด้วย (ดังภาพประกอบที่ 7)

ขั้นตอนการตรวจสอบและแก้ไข

1. เลือกรายการบรรณนิวารสารที่ต้องการแก้ไข โดยคลิกเครื่องหมาย ◀ (เลือกรายการถัดไปด้านบน), ▶ (รายการถัดไปด้านล่าง), |◀ (รายการลำดับแรก) หรือ ▶| (รายการลำดับสุดท้าย)
2. ดับเบิลคลิกรายการบรรณนิวารสารที่ต้องการแก้ไข
3. ตรวจสอบและแก้ไขข้อมูลให้ถูกต้อง

ภาพประกอบที่ 7 หน้าจอตรวจสอบบรรณนิวารสาร

นับตั้งแต่เดือนกันยายน 2541 จนถึงปัจจุบัน งานวารสารได้ดำเนินการป้อนข้อมูลบรรณนิวารสารลงไปในฐานข้อมูลแล้วกว่า 20,000 รายการ จากวารสารวิชาการภาษาไทยจำนวน 300 รายชื่อ ผู้สนใจสามารถเข้ามาสืบค้นข้อมูลได้ที่ www.rsu.ac.th/library

การพัฒนาการทำธุรกรรมธุรการจากระบบมือสู่ระบบเครื่อง ^{จึงเป็นความ} ^{ของวงการศึกษาคณะ} ร่วมมือระหว่างสำนักหอสมุดฯ และศูนย์บริการคอมพิวเตอร์ในการพัฒนาโปรแกรม ธุรกรรมธุรการขึ้นใช้เอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้ใน การค้นหาสารสนเทศที่ต้องการ ตลอดจนผู้ปฏิบัติงานที่จะได้รับความสะดวก เนื่องจากโปรแกรมธุรกรรมธุรการเป็นโปรแกรมที่ใช้งานง่าย มีขั้นตอนการทำงานที่ ไม่ซับซ้อน ทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การพิจารณานำโปรแกรมคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการทำงาน ควรคำนึงถึงความ สะดวกในการใช้งานและสามารถเชื่อมโยงให้แก่ผู้ใช้มากที่สุด

โปรแกรมธุรกรรมธุรการยังคงต้องได้รับการพัฒนาต่อไปเพื่อให้สอดคล้อง กับยุคสมัยและความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และที่สำคัญคือจะต้องสามารถ ตอบสนองความต้องการสารสนเทศของผู้ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

